

Jolien Noels (consultant OESO)

Onderzoek zet druk op klimaatvoornemens bedrijven

Jolien Noels, sedert kort consultant bij OESO, deed aan het Londense Grantham Research Institute onderzoek naar de wereldwijde CO₂-uitstoot van sectoren en bedrijven. “Investerders zetten met ons onderzoek druk op de bedrijven om de klimaatdoelstellingen te realiseren. Dat geeft veel voldoening.”

Jolien Noels is ook de auteur van onze inspiratienota die we samen met deze *Ondernemen* uitbrengen: *Klimaattransitie: wat kunnen bedrijven doen?* Een thema dat vanzelfsprekend nooit ver weg zal zijn op het ETION Forum Closing the Circle dat doorgaat 14 september (zie kader p.13).

Onderzoek met impact

Jolien Noels omschrijft zichzelf niet als een activiste die bedrijven moet overtuigen van de klimaatrisico's. Dat ligt niet in de aard van de 25-jarige onderzoekster. “Met mijn onderzoek heb ik wel het gevoel dat ik impact heb en bijdraag tot de oplossing.”

Na haar studies toegepaste economische wetenschappen in Antwerpen, trok Jolien Noels naar de London School of Economics. Daar volgde ze milieu-economie, omdat het haar de meest nuttige opleiding leek. Ze ging in 2018 aan de slag bij het Grantham Research Institute, dat onderzoek doet naar de CO₂-uitstoot van beursgenoteerde bedrijven. “Dat doen ze op vraag van investeerders. Zij willen weten of

“Ik geloof in het gebruiken van de markt, om investeerders druk te laten zetten.”

de bedrijven waarin ze investeren de klimaatrisico's in hun strategie opnemen.” Jolien Noels nam onder meer de staalindustrie, energie, olie en gas, de elektriciteits- en autosector onder

de loep. Binnen die sector maakte ze benchmarks en berekende ze temperatuurscenario's. "Hoeveel mogen die bedrijven of sectoren uitstoten wanneer ze aan een bepaalde temperatuurdoelstelling willen voldoen? We benchmarken de grote bedrijven op die temperatuurdoelstelling door hun uitstoot te delen door hun output."

Scenario's

De bedrijven krijgen tijd om de conclusies van het onderzoek te bekijken en te verbeteren. Er zijn drie scenario's mogelijk. De investeerder ziet dat het bedrijf voldoende inspanningen levert om de klimaatdoelstellingen te realiseren en blijft investeren. "Bij slechte re-

sultaten kunnen investeerders uit het bedrijf stappen, waardoor het moeilijk wordt voor het bedrijf om kapitaal te ver-

olie- en gasector. "In het afgelopen halfjaar hebben bijna alle grote Europese olie- en gasbedrijven een klimaat-

“De toplaag van het bedrijf moet beseffen dat klimaatverandering niet alleen een sociaal probleem is, maar ook een impact heeft op de business.”

zamelen. In een derde scenario zet de investeerder druk op het bedrijf om een andere richting uit te gaan. Ze worden met hun neus op de cijfers gedrukt."

Dat het onderzoek van Grantham Research Institute impact heeft, toont de

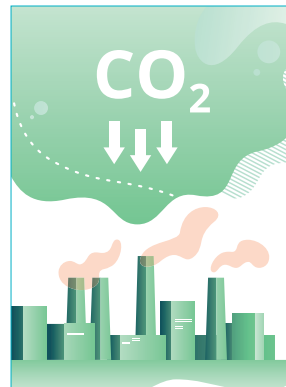
doel vooropgesteld dat ambitieuzer is dan ooit tevoren. Er spelen andere factoren mee, maar ons onderzoek en de investeerders hebben er ook een hand in. Twee jaar geleden was het ondenkbaar dat Europese oliebedrijven zulke targets zouden stellen. Ik geloof in het gebruiken van de markt, om investeerders druk te laten zetten. De grootste uitdaging is de politiek meekrijgen. De regelgeving volgt maar traag."

En in ons land?

De sector van de chemie en life sciences in ons land boekte al een flinke vooruitgang in het terugdringen van de CO₂-uitstoot.

"Tussen 1995 en 2015 is de productie van onze sector verdubbeld, terwijl de uitstoot van broeikasgassen is gehalveerd", licht Gert Verreth, woordvoerder van sectorfederatie *essenscia* toe. "Dat was een enorme sprong voorwaarts." Sinds 2015 blijft de productie stijgen, waarbij de sector erin slaagt de uitstoot te stabiliseren. De hele chemie en *life sciences* sector (zowat 700 bedrijven) stoten jaarlijks 10,1 miljoen ton CO₂ uit. Maar om de klimaatdoelstellingen van Parijs 2015 en de Europese Green Deal te halen, is een radicale transformatie nodig. Dat vereist veel innovatie. "Ook hier zijn al enkele waardevolle stappen gezet", zegt Gert Verreth.

Een van die initiatieven is het Moonshot-programma, waarbij Vlaanderen de komende 20 jaar jaarlijks 20 miljoen euro investeert in klimaatinnovaties aan universiteiten en onderzoekscentra, afgestemd op de noden van de industrie. "Denk bijvoorbeeld aan de zoektocht naar alternatieve grondstoffen, de betere recyclage van materialen, de elektrificatie van productieprocessen, de captatie en opslag van CO₂ (CCS, Carbon Capture and Storage), de omzetting van het broeikasgas CO₂ in een waardevolle grondstof (CCU, Carbon Capture and Utilization) en de ontwikkeling van koolstofvrije elektriciteit en waterstof. Die technologische doorbraken, zowel in producten als processen, moeten bijdragen tot de klimaatdoelstellingen." Daarnaast is er ook BlueChem, de eerste incubator in België die zich toespit op innovatie en ondernemerschap in duurzame chemie en circulaire economie. "We verwachten veel van de interactie tussen start-ups en groeiende bedrijven die samen onder één dak zitten." (MDV)

Risico's

Welke weg moeten bedrijven volgen om die CO₂-uitstoot te verminderen? In de eerste plaats moet de toplaag van het bedrijf beseffen dat klimaatverandering niet alleen een sociaal probleem is, maar ook een impact heeft op de business, aldus Jolien Noels. "Wij focussen op klimaattransitie. Als je bedrijf niet verandert terwijl andere dat wel doen, dan val je uit de boot omdat je technologisch niet meer mee kan, je niet meer prijscompetitief bent of omdat de politiek de regels strenger begint te maken."

Bedrijven moeten daarnaast rapporteren wat hun uitstoot is en een doelstelling vooropstellen. "De bedrijven die nu 'net zero targets' hebben, zijn voor mij de beste. Maar vaak zijn die doelstellingen pas voor 2050 en dat ligt te ver weg. Het is nog beter om daarnaast tussentijdse targets te hebben."

Opportunities

Ten slotte moeten bedrijven strategisch nadenken welke opportuniteiten een klimaattransitie met zich meebrengt. In België is de site van ArcelorMittal in Gent verantwoordelijk voor acht procent van de uitstoot (jaarlijks 9,6 miljoen ton CO₂, red.). "In plaats van die site te slui-

ten, moet je dit als een opportuniteit zien om meer groen staal te produceren. Anders verhuist het bedrijf misschien naar China en creëer je nog meer uitstoot. Bedrijven moeten rekening houden met het *spillover effect*. Als we de uitstoot hier verminderen, kan het onze industrie doen groeien en globaal een grotere impact hebben.”

Mannenwereld

Werken als jonge onderzoekster in een vooral mannelijke wereld als het Grant-ham Research Institute in Londen waar ze tot voor kort actief was, is “work in progress”. Al erkent ze tegelijk dat milieu-economie een vrouwelijkere richting is dan financiële economie. “Maar ondertussen zijn ook bij het onderzoeksinstituut bijna alle senior profielen mannen.” Het was er soms knokken “om mijn mannetje te staan”.

“Bedrijven moeten strategisch nadenken welke opportuniteiten een klimaattransitie met zich meebrengt.”

Dat kan ze inmiddels gaan doen als consultant voor OESO, maar ze zal Londen wel missen. “Het is een coole stad om in te werken en te wonen. Er is altijd zoveel te doen, zowel persoonlijk als professioneel. Soms klinkt het aangenamer dan in werkelijkheid, maar het is een avontuur.” Ze gaat nu aan de slag aan het Centre for Entrepreneurship, SME's, Regions and Cities van de OESO. Dat centrum is in Parijs gevestigd. Dat zal ze vast ook wel een coole stad vinden.

Tekst: Melanie De Vrieze | Foto: GF

Klimaattransitie: wat kunnen bedrijven doen?

We zien dagelijks tekenen in de actualiteit die erop wijzen dat we nu aan het begin staan van de transitie naar een CO₂-neutrale economie. Recent nog verschenen cijfers over oliemaatschappijen die zware afschrijvingen moeten doen op olievoorraden. Vasthouden aan CO₂-intensieve goederen zoals kolen, olie en gas, wordt steeds risicovoller, zo stelt Jolien Noels in de ETION Inspiratienota ‘Klimaattransitie: wat kunnen bedrijven doen?’.

Bedrijven die mee overeind willen blijven staan, zullen dit risico moeten beheren. Ze zullen moeten nadenken over hun uitstoot van broeikasgassen. Jolien Noels illustreert een en ander aan de hand van een model. Bedrijven gaan typisch door vijf fasen waarin zij hun CO₂-uitstootmanagement ontwikkelen en processen implementeren. Onderzoekers aan de London School of Economics spreken over vijf niveaus van ‘managementkwaliteit’ met betrekking tot de klimaattransitie.

Belgische bedrijven zijn naar internationale normen geen grote vervuilers meer. Ons land heeft samen met zijn productie in feite ook zijn CO₂-vervuiling gedelocaliseerd. Maar als Belgisch bedrijf kan je wel je leverancier kiezen. En als goederen die we dan toch produceren, minder CO₂-intensief kunnen worden gemaakt, kan dat een concurrentieel voordeel opleveren. Daarom moeten we onze productie toch verder schoner maken. Een staalfabriek zoals die van ArcelorMittal in Gent is goed voor bijna 10 procent van onze CO₂-uitstoot, maar ze produceert wel erg schoon in vergelijking met concurrenten elders. We doen er daarom beter aan om nieuwe projecten op te zetten die de ecologische voorsprong versterken. De Belgische economie en ondernemingen benutten vandaag nog lang niet hun potentieel om bij te dragen én te profiteren van deze transitie.

Noels Jolien, ‘Klimaattransitie: wat kunnen bedrijven doen?’, ETION Inspiratienota 117, september 2020.

Scan de QR-code voor een gratis download of kijk op [www. etion.be](http://www.etion.be).